

MESURA DE GOVERN

SOBRE PRESERVACIÓ I MILLORA DEL MERCAT MUNICIPAL DE LA BOQUERIA

INDEX

1. LA BOQUERIA: UN MERCAT EMBLEMÀTIC AL BELL COR DE LES RAMBLES	pàg 2
2. QUÈ HA PASSAT ELS DARRERS ANYS A LA BOQUERIA I QUÈ CAL MILLORAR?	pàg 4
3. L'OPINIÓ DELS I LES COMERCIANTS: COM VEUEN EL MERCAT I QUÈ EN CANVIARIEN?	pàg 8
4. PROPOSTES D'ACTUACIÓ	pàg 12
4.1. Millora dels circuits interiors de public i de l'impacte de l'excès de visites	
4.2. Equilibrar l'oferta comercial a les necessitats actuals del mercat	
4.3. Garantir la convivència entre el producte tradicional i l'elaborat	
4.4. Planificar un Pla de millores i intervencions específic pel Mercat de la Boqueria	
4.5. Dotar a la Boqueria d'un marc normatiu regulador propi	
5. CALENDARI D'EXECUCIÓ I PRESSUPOST	pàg 19
6. ANNEX 1 . QÜESTIONARI	pàg 20

1. LA BOQUERIA: UN MERCAT EMBLEMÀTIC AL BELL COR DE LES RAMBLES

L'actual xarxa de mercats municipals és un orgull per a Barcelona. Els mercats són importants a nivell econòmic, com a centres generadors de negoci i d'ocupació, però també tenen una funció urbana i social, com a servei públic que servei de punt de trobada i d'eix vertebrador del territori. El mercat de la Boqueria, en particular, sempre ha sigut i vol seguir sent un equipament de gestió pública d'aquesta xarxa que ofereix una oferta de productes variada i de qualitat, dins d'uns establiments actualitzats que són atesos per grans professionals de la venda detallista d'alimentació. En definitiva, la Boqueria ha de seguir sent una de les joies de la xarxa de mercats de Barcelona, que gaudeixen d'un prestigi a bastament reconegut.

El mercat de Sant Josep, o de la Boqueria, en la seva ubicació privilegiada al bel mig de les Rambles, a tocar de les populars floristes, és una de les imatges més potents i universals de la Barcelona de la vida quotidiana, un eix central en les histories de vida de multitud de dones que s'han encarregat de les compres que han sostingut la vida de famílies senceres, al mateix temps que un punt de referència esporàdic però constant per a les compres especials, aquelles més exòtiques i que requerien d'una especialització. La Boqueria és un emplaçament comercial, però a l'ensem es un espai de memòria popular que és necessari preservar.

Des dels seus inicis, **la imatge popular del mercat de la Boqueria ha estat vinculada al dinamisme de la ciutat de Barcelona.** Només cal que admirem la seva arquitectura i recordem que durant molts anys el mercat ha estat per a molts barcelonins i barcelonines, sobretot per als del Gòtic i del Raval, el lloc de referència per a les compres especials o preferents.

Aquest caràcter preferencial del mercat, que va ser construït per abastir a bona part de la ciutat, juntament amb els *germans de ferro* del Born i de Sant Antoni, s'ha anat perdent. Però no s'està perdent perquè hagi baixat el nivell del seu producte, sinó per un canvi important en els usos de consum que ha afectat a tots els mercats municipals i que té particularitats pròpies en aquest mercat, que també ha vist una modificació considerable de la seva clientela, a l'arribar una gran quantitat de turistes que demanen altres productes; per la massificació dels seus estrets carrers; i per

una ampliació i homogeneïtzació de l'oferta dels porxos que compliquen la mobilitat en l'espai del mercat.

L'Ajuntament de Barcelona té la responsabilitat de garantir que aquest mercat tan estimat pels barcelonins i barcelonines segueixi mantenint l'essència tradicional, alhora que s'adapta a les noves realitats. L'Ajuntament vol dibuixar com ha de ser la Boqueria del futur de la mà dels i de les comerciants que aixequen cada dia les persianes dels seus establiments, però també cercant el màxim consens social i polític.

2. QUÈ HA PASSAT ELS DARRERS ANYS A LA BOQUERIA I QUÈ CAL MILLORAR?

En el passat tenia el mercat de la Boqueria era “el mercat on hi podies trobar de tot”. Avui, s’hi sumen altres imatges, com les dificultats per poder-hi comprar amb tranquil·litat, o l’excès de persones que visiten el mercat com una atracció i no com un punt d’abastiment. Aquesta mutació que no es pot explicar sense la transformació que també han patit les Rambles, amb una elevada concentració de visitants que tenen com un dels punts d’interès turístic (sense dubte, merescut) el mercat de la Boqueria.

La història de la Boqueria és indestriable de la de les Rambles, de manera que no es pot entendre la situació actual del mercat sense explicar l’evolució de les Rambles.

Parlar del mercat de la Boqueria, és sens dubte, parlar de la Rambla. El diàleg natural entre el passeig més emblemàtic de la ciutat i el mercat no només ve marcat per una de les seves portes d’accés a la Rambla de Sant Josep, sinó que també per “l’extensió” del mercat a la pròpia Rambla.

La Rambla és un eix emblemàtic de la ciutat pel que passen cent milions de persones a l’any i que pateix una massificació turística que contribueix a que tant el passeig com el mercat vegin desvirtuades els seus usos i les seves funcions . Un eix emblemàtic que té un alt grau d’ocupació en superfície de múltiples elements que dificulta el passeig i gaudi del carrer. Un eix emblemàtic que ha perdut la seva relació façana-façana que posava de rellevància el seu patrimoni arquitectònic.

Per aquests motius, la Rambla està immersa en un procés de d’intervenció que té com a principal objectiu la recuperació del caràcter i essència de rambla, la de passejar per la Rambla. Amb aquesta finalitat s’ha aprovat el Pla Especial d’Ordenació de la Rambla, que es fonamenta en la necessitat que la Rambla es doti d’un instrument de protecció i ordenació integral. **La Rambla, a l’igual que el mercat de la Boqueria, han de recuperar la seva funció respecte als barcelonins i barcelonines, que se’ls han de tornar a sentir com a propis.** Per una banda, s’ha de donar resposta a les necessitats de la població i a la rehabilitació de l’entorn, però també s’han d’alinear les concessions municipals que hi ha al passeig a les disposicions que el Pla especial d’ordenació defineix.

Un element més que ajudar a contextualitzar la situació actual del mercat és la modificació del Pla d'usos de 2013, que defineix com Àrea de Tractament Específic els porxos de la Boqueria, permeten que s'hi puguin implantar activitats de restauració i degustació. Aquesta definició, que obeïa a un intent de dinamitzar aquest entorn, ha contribuït a augmentar la massificació de l'espai.

El mercat de la Boqueria, tot i ser un mercat més de la xarxa de mercats municipals de Barcelona, ha tingut i té unes característiques especials, principalment per la seva ubicació en el bell mig de la Rambla i pel seu gran tamany.

En efecte, el tamany i la ubicació de la Boqueria comporten un elevat nombre de visites de barcelonins i barcelonines però, sobretot, de persones procedents d'altres indrets, que no és comparable amb cap altre mercat de la ciutat. Sobre aquesta massificació ja s'han adoptat algunes mesures en el passat, però s'evidencia que encara són insuficients.

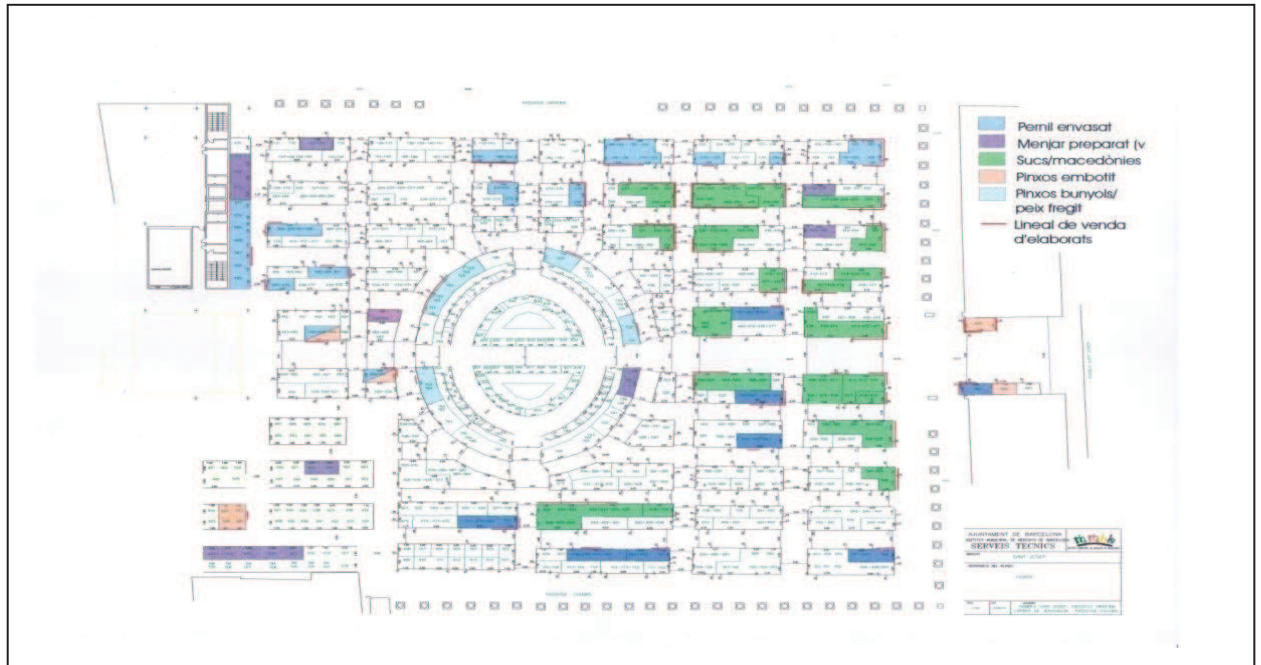
En particular, s'identifiquen tres grans grups de disfuncions que demanden una resposta urgent:

- 1. Els canvis en l'oferta comercial.** Des del punt de vista estrictament comercial, s'observa: a) un excés d'oferta adreçada a un públic de pas, és a dir, de productes presentats i oferts en format de consum immediat; b) una possible pèrdua de l'oferta de comerç tradicional; c) un creixent interès d'operadors per accedir a la titularitat d'establiments del mercat amb l'objectiu de desenvolupar activitats diferents a les que la denominació permet.

El darrer estudi realitzat des del propi Institut Municipal de Mercats de Barcelona sobre les activitats comercials de la Boqueria, va donar com a resultat que un 20,2% dels establiments, havien incorporat total o parcialment productes elaborats de consum immediat en detriment del producte tradicional. Cal subratllar, però, que es detecta que la majoria d'aquests establiments es concentren en l'entrada principal de Rambla, impeding que es vegi que gairebé un 80% del mercat continua sent mercat tradicional.

Tot i així, un dels problemes és que la majoria d'aquests establiments es concentren en l'entrada principal de Rambla, i per tant l'impacte visual podria distorsionar la realitat, i no percebre aquesta part important de mercat tradicional.

En el plànol es pot observar els establiments no colorejats que mantenen oferta tradicional.

- 2. El desgast i/o deteriorament de les instal·lacions.** Hi ha algunes necessitats d'intervenció en el mercat pel que fa a la millora física de les seves instal·lacions. Les diferents actuacions que s'han dut a terme en aquest mercat en els darrers anys mai s'han pogut abordar com en altres mercats (Santa Caterina, Sant Antoni, Sants, Ninot,...), atès que ha estat inviable el tancament del mercat i el seu trasllat a un espai provisional per a poder intervenir a fons en el mercat. Tampoc ha estat possible un tancament per fases.

A data d'avui, cal destacar les transformacions logístiques realitzades en aquest Mercat per la posada en funcionament de la nova planta -1. Aquestes instal·lacions han millorat de manera important tant l'activitat logística de càrrega i descàrrega, així com la retirada de la via pública de la recollida de residus del mercat. També cal destacar que el passat mes de setembre de 2013 va entrar en funcionament el nou aparcament públic de vehicles de la plaça de La Gardunya. Aquestes millores han suposat una pacificació de la plaça de la Gardunya, que ha deixat de ser un espai de serveis pel mercat a convertir-se en un nou espai de trobada ciutadana.

- 3. El desfasament en el mix comercial.** La darrera intervenció en aquest mercat sobre el mix comercial es va dur a terme l'any 1999, en el marc del procés de remodelació de recuperació de la Plaça Porticada. En aquell moment, va establir-se un mix comercial entenent que era l'adequat al moment tenint en compte les demandes d'aquell moment. L'evolució de la ciutat i del comerç ha suposat que al mercat de la Boqueria es detecti un possible excés d'alguna oferta que caldria ajustar, mitjançant l'esponjament de l'oferta excedent amb el trasllat o la recuperació de llicències.

No cal oblidar que un punt fort de la Boqueria és que compta amb una oferta comercial àmplia pel nombre d'establiments (actualment té 225 negocis). Però també per la quantitat de barreja d'activitats que s'hi donen, degut fonamentalment: a) al creuament d'oferta de diferents denominacions en un mateix establiment; b) a les ampliacions d'activitat que s'han autoritzat en els darrers anys; c) a l'elevada especialització d'alguns comerços (fruites exòtiques i tropicals, espècies, bolets, carns de tots tipus d'animals, formatgeries, oferta d'aviram delicatessen); d) per la restauració, vins, ... segons el mix comercial actual, que és:

FAMÍLIA PRODUCTES	DENOMINACIONS	NOMBRE ESTABLIMENTS	%
Carnis	Carnisseria, cansaladeria, xarcuteria, aviram, menuts i ous	83	36,89%
Hortofrotícoles	Fruites, verdures, dietètica i llegums i cereals	69	30,67%
Productes del mar	Peix fresc, marisc i pesca salada	51	22,70%
Varis	Especialitats, colonials, forn de pa i conserves	12	5,29%
Bars	Bar	10	4,45%

En un segon pla, però també important per al normal desenvolupament de l'activitat del mercat, s'han detectat altres necessitats d'intensificació o actuacions especials en neteja, control de plagues, i vigilància, seguretat alimentària, ... que és necessari entomar.

3. L'OPINIÓ DELS I LES COMERCIANTS: COM VEUEN EL MERCAT I QUÈ EN CANVIARIEN?

Partint de la diagnosi anterior, realitzada des de l'IMMB i amb la col·laboració de l'Associació de Comerciants del Mercat, es van identificar els cinc grans objectius de millora següents:

1. Millora dels circuits interiors de públic i de l'impacte de l'excés de visites
2. Equilibrar l'oferta comercial a les necessitats actuals del mercat
3. Garantir la convivència entre el producte tradicional i l'elaborat
4. Planificar un Pla de millores i intervencions específic pel Mercat de la Boqueria
5. Dotar a la Boqueria d'un marc normatiu regulador propi

Un cop identificats aquests objectius es va voler donar veu als i a les comerciants de la Boqueria, per tal de que una forma lliure i anònima aportessin les seves idees per millorar el mercat. El procés es va desenvolupar en les fases següents:

1. Convocatòria, per part de l'IMMB, a tots els i les titulars del mercat a una reunió per abordar les millores de la Boqueria.
2. Celebració el 6 d'octubre de 2016 d'una reunió oberta a la seu del districte de Ciutat Vella amb un centenar de paradistes. La regidora de Comerç i Mercats, Sra. Montserrat Ballarín, i la regidora del districte de Ciutat Vella, Sra. Gala Pin, van expressar la voluntat del Govern de portar a terme actuacions encaminades a millorar l'estat del mercat en tots els àmbits fruit de l'anàlisi anteriorment comentat, així com de comptar amb l'opinió que de manera voluntària, lliure i anònima expressessin els i les comerciants.

Al finalitzar la reunió es va repartir un qüestionari/enquesta amb els cinc objectius de millora per tal que tots els i les comerciants poguessin fer les seves propostes fins al dia 14 d'octubre. (Aquest document és l'annex 1 d'aquesta mesura de govern)

3. Buidatge i sistematització de les respostes per part de l'IMMB.
4. Celebració el dia 26 d'octubre de 2016 d'una reunió entre l'IMMB, el districte de Ciutat Vella i la Junta de l'Associació de Comerciants, amb presentació dels resultats de les respostes i debat.
5. Celebració el dia 9 de novembre de 2016 d'una segona reunió de retorn oberta amb els i les comerciants. Hi van assistir, de nou, un centenar de comerciants i les regidores de Mercats i de Ciutat Vella van agrair-els-hi la feina realitzada, van explicar els resultats del procés i es van comprometre a incorporar el màxim possible de les seves aportacions a la Mesura de govern que s'estava treballant.
6. Amb data 10 de novembre de 2016 es van convocar a tots els grups polítics municipals per tal i informar d'aquest procés i de la voluntat de presentar aquesta Mesura de govern.

Pel que fa al **resultat de l'enquesta**, els i les comerciants van respondre a 51 qüestionaris amb els següents resultats:

1. Millora dels circuits interiors de públic i de l'impacte de l'excés de visites	Nº de respostes
Control dels grups de visitants/turistes nombrosos, especialment d'activitats alienes (despedides de solters, celebracions, etc), amb regulació/restricció visitants-turistes (horaris, dies,...)	18
Ampliació de passadissos per comoditat de compradors, aplicant la normativa per deixar els passadissos lliures d'embalums, obstacles i safates	14
Disuasió amb agents cívics amb normes de conducta, i control de la promoció del mercat com a centre d'oci, picnic, celebracions,...	5
Estudiar el cobrament d'entrada a visitants	5
Millora senyalització general (serveis, p.informació...) i d'accions a prohibir (vestuari, brossa,...)	2
Ja està bé com està	2
El turisme aporta beneficis al mercat i el comerç en general	1
Millorar les diferents entrades del mercat per alliberar la principal	1
Fer complir obligació de vendre des de l'interior de les parades	1
Concentració de l'oferta de elaborats i take way	1
Major seguretat	1
Major alliberament dels pòrtics del perímetre	1
Sense resposta	2
TOTAL	54 (*)
<i>(*) El nombre de propostes és superior al nombre d'enquestats, al considerar necessari recollir en alguns casos les respostes múltiples aportades.</i>	
El 40% de les aportacions apunten a la busqueda de mesures per controlar els grups nombrosos de visitants, be amb regulació, be amb agents cívics i dissuasió. Altre destacable 25% assenyala la necessitat d'esponjar els passadissos per millorar la circulació i comoditat dels usuaris en les seves compres	

2. Equilibrar l'oferta comercial a les necessitats actuals del mercat	Nº de respostes
Estudi mix comercial per reducció del nombre d'establiments i fomentar l'especialització.	11
Adaptació a la demanda dels clients per subsistir	7
El mercat de la Boqueria manté una oferta amplia i adequada a nivell de ciutat	5
Mantenir l'oferta comercial tradicional	5
Compliment de normativa respecte a les llicències i denominacions	4
Limitar el nombre d'establiments dirigits al turisme	3
No permetre ampliar el nombre de bars-restaurants	2
Temàtica de difícil solució	2
Sense resposta	12
TOTAL	51
En l'adequació de l'oferta actual a la demanda, un significatiu 22% contempla la necessitat d'un estudi de la reducció d'oferta i major especialització, el que afavoriria l'esponjament d'espais i passadissos ja recollit en el punt 1. La resta de respostes estan agrupades en dues tendències; una posant accent en poder adaptar l'oferta a les noves demandes (14%), i una altra a mantenir l'oferta tradicional i limitar les noves ofertes dirigides a bar i turisme (27%)	

3. Garantir la convivència entre el producte tradicional i l'elaborat	Nº de respostes
Mantenir equilibri de tradicional (+ 50%) i elaborat (-50%) per tot establiment que ho demandi	16
Permetre la venda de menjar preparat/per emportar a tots els establiments segons normatives	11
Defensa del producte tradicional i de proximitat	7
Adaptació a la demanda dels clients per subsistir	5
Tema de gran importància/difícil solució	4
Bonificar el cànon a parades tradicionals i augment a les de nou format (elaborats)	2
El mercat manté actualment la convivència entre producte tradicional i elaborat	1
Distribuir els diferents productes i oferta per seccions del mercat	1
Sense resposta	4
TOTAL	51
El 31% de les aportacions aprovarien la definició d'un equilibri entre la venda tradicional i el producte elaborat, en la que la segona no estigui per sobre de la primera. Un 22% en canvi es decanta per deixar més llibertat per a la venda de productes preparats per emportar.	

4. Planificar un Pla de millores i intervencions específic pel Mercat de la Boqueria	Nº de respostes
Canvi-arrenjament del paviment del mercat	16
Millora general de la neteja (incloses teulades, parades i papereres)	16
Necessitat de una proposta de l'IMMB, amb negociació i acord	7
Millora de l'il.luminació	5
Zona de taules per a consum d'elaborats	4
Ampliació dels passadissos per comoditat dels compradors	3
Mercat provisional a les Rambles per tal de fer les reformes.	2
Mercat provisional a les Rambles per tal de fer les reformes.	2
Sistema d'extracció de fums global	2
WC's exclusius per a treballadors	2
Augment del tancament del mercat (vidre,...) per millorar confort	1
Sense resposta	11
TOTAL	69 (*)
<i>(*) El nombre de propostes és superior al nombre d'enquestats, al considerar necessari recollir en alguns casos les respostes múltiples aportades.</i>	
La intervenció en el paviment i en diferents aspectes de neteja aglutina un important 46% de les observacions fetes pels enquestats. Cal destacar que el recolzament a una proposta global d'actuació, negociada i acordada (10%), permetria incloure i ampliar els dos ítems anteriors.	

5. Dotar a la Boqueria d'un marc normatiu regulador propi	Nº de respostes
D'acord amb impulsar un marc normatiu propi	17
Mantenir bàsicament i fer complir la normativa actual	6
Permetre la venda de menjar preparat o per emportar a tots els establiments, com a oportunitat pels paradistes	7
Limitar la venda de productes elaborats	2
Ampliació d'horaris a l'estiu fins 23h.	1
Sense resposta	18
TOTAL	51
Tot i l'alt percentatge de fitxes que s'han lliurant sense respondre a aquesta qüestió, majoritàriament (un terç), demana impulsar la dotació d'una regulació pròpia pel mercat de la Boqueria. Altres (concretament un 14%) es posicionen a favor d'una tolerància per a tots.	

Altres propostes no contemplades	Nº de respostes
Foment de la promoció i màrqueting (convencional i digital) del producte tradicional	4
Estudiar les opcions de venda on line	2
Sancionar l'incompliment de les normatives	1
Sistema eficient d'entrega a domicili	1
Ampliar nº d'hores d'aparcament gratuït	1
Trasllat de comerciants tradicionals a altres mercats per continuar l'activitat	1
Aplicar el Pla Estratègic 2015-2025: exemple Ninot	1
TOTAL	11
Al marge de les cinc propostes presentades, i fora d'aquest "guió" pre-establert, alguns comerciants han volgut deixar constància d'altres propostes de caràcter divers. A destacar temes de promoció, venda online, aparcament per a clients, lliurament a domicili, o fins i tot el trasllat a altre mercat per continuar la seva activitat comercial. També es posa com a model exitós el cas del mercat del Ninot.	

4. PROPOSTES D'ACTUACIÓ

A partir de les propostes recollides, i tenint en compte les possibilitats tècniques i les disponibilitats pressupostàries, es proposen les següents actuacions a desenvolupar durant el període 2016-2019, estructurades en torn als cinc grans objectius esmentats.

4.1. Millora dels circuits interiors de públic i de l'impacte de l'excés de visites

⇒ **Esponjament de l'oferta excedent del mercat per alliberar els espais de cadascun dels quatre quadrants en què es divideix el mercat.**

Per assolir aquest esponjament es rescataran i traslladaran llicències, amb l'objectiu d'enderrocar les parades que invaeixen l'espai indicat.

L'eixamplament dels espais i passadissos augmentarà la sensació de confort per al públic del mercat que vulgui comprar en els diferents establiments.

⇒ **Control dels visitants del mercat que arribin o s'ajuntin en grups.**

Per tal d'evitar la presència massiva de grups de visitants, així com de visitants que utilitzen la Boqueria per a actes lúdics i interfereixen negativament en la convivència normal d'aquest equipament, es procedirà a:

- **ampliar la prohibició de grups organitzats de visitants** de 15 o més persones, els divendres i dissabtes des d'abril a octubre, **des d'obertura del mercat fins al seu tancament** (des del 2015 està fixat des de l'obertura fins a les 15 hores)¹.

¹ Decret d'Alcaldia de 27 de març de 2015. Publicat el 2 d'abril de 2015 al BOPB i que està en vigor des del dia 4 d'abril 2015

Aquest Decret prohibeix l'accés de grups organitzats de visitants de 15 o més persones, els divendres i els dissabtes, des de l'obertura del mercat i fins les 15:00 hores. En la resta de l'horari del mercat el grups disposaran de lliure accés al recinte. També estableix que en cas que un grup de visitants de 15 o més persones accedeixi al mercat en l'horari no permès, els vigilants de seguretat seran els encarregats

- **incorporació d'agents cívics a l'interior del mercat durant les jornades de divendres i dissabtes**, que realitzin tasques d'informació, sensibilització i promoció d'actituds cíviques per tal de fomentar accions de bona convivència i respecte, així com el bon ús del mercat com a bé públic.
- **reforç de l'actual servei de vigilància privat**, que actualment presta aproximadament 17.000 hores anuals, fins arribar a les 18.000 hores anuals. Així mateix, s'establirà un **protocol de coordinació** entre la vigilància privada i la policia de proximitat.

⇒ **Millora de la senyalització del mercat**, en dos sentits:

- 1) per recordar als i les visitants les conductes prohibides dins de l'espai del mercat;
- 2) per marcar la ubicació dels diferents accessos, serveis i espais del mercat (lavabos públics, aparcament, desfibril·ladors, oficines d'atenció, aula gastronòmica, etc.), a efectes de facilitar i alleugerar la circulació interior del mercat.

4.2. Equilibrar l'oferta comercial a les necessitats actuals del mercat

- ⇒ Realitzar un **estudi bienal de quin ha de ser el mix comercial del mercat**, a efectes de que l'Ajuntament pugui fixar millor l'equilibri entre oferta i demanda.²
- ⇒ **Establir com a límit màxim el nombre actual de bars del mercat de la Boqueria**, que cobreix les necessitats d'aquest mercat per a la demanda del seu públic.³

d'informar de la impossibilitat de continuar la visita al recinte, i els acompanyaran a l'exterior. Els vigilants del mercat de la Boqueria han rebut la formació necessària per efectuar aquesta nova tasca.

² L'article 89 de l'Ordenança Municipal de Mercats fixa que "L'Administració municipal té la facultat d'establir per a cada mercat, el nombre d'establiments dedicats a cadascuna de les denominacions, sobre les bases d'un adequat equilibri de la demanda dels consumidors i usuaris, i els hàbits de consum existents."

³ Article 89 de l'Ordenança Municipal de Mercats.

- ⇒ **Prohibició de “bars encoberts”**. Es regularà forma i la disposició dels aparadors de venda i de la resta de mostradors, de tal manera que les parades no puguin disposar de cap mena de plataforma plana, ni en front de les parades, ni sobre els mostradors de vidre de protecció de producte que hauran d'estar executats en plànol inclinat.

Amb l'Ordenança Municipal de Mercats, a partir de l'1 de gener de 2009 es va regular i permetre la comercialització de productes elaborats com a valor afegit a la venda, però en cap cas pensant en venda per al consum immediat⁴. En el cas del mercat de la Boqueria, alguns comerciants han fet una interpretació laxa d'aquesta norma, situació que no s'ha detectat en cap altre mercat municipal. S'endurirà la regulació per acabar amb aquestes pràctiques.

- ⇒ **Regular conjuntament amb el districte de Ciutat Vella l'ocupació de l'espai públic amb terrasses de bars i restaurants**, per homogeneïtzar els requisits, espai màxim ocupat, tipus de mobiliari i nombre màxim, així com els drets i obligacions derivats de les autoritzacions. Aquesta ordenació conjunta de les terrasses suposarà un salt qualitatiu en l'ordenació de l'espai. Els serveis d'inspecció del Districte i els del Mercat col·laboraran per garantir que no es produeixin incompliments al respecte⁵.
- ⇒ **Augmentar el control del compliment de la normativa, mitjançant inspeccions periòdiques coordinades amb altres serveis municipals**⁶.

⁴ L'article 88 de l'Ordenança de Mercats fixa que “En aquest tipus de parada, i mitjançant les instal·lacions adequades a la normativa tècnico sanitària, es pot vendre a més, els mateixos sotmesos algun tipus de preparació culinària, sempre i quan siguin l'ingredient principal del producte final”.

⁵ L'article 115 de l'Ordenança Municipal de Mercats fixa que: “L'òrgan municipal competent pot autoritzar, a sol·licitud prèvia dels venedors i de les Associacions de Venedors, la utilització i l'aprofitament temporal d'espais destinats a l'ús comú del mercat, per destinar-los a activitats accessòries a la principal i sempre i quan aquesta ocupació no destorbi el normal funcionament del mercat, i contribueixi a mantenir o a millorar la seva dinàmica i imatge comercial.

La ocupació d'espais destinats a l'ús comú del mercat ha de realitzar-se amb elements llevadissos, i en cap cas comportarà l'ampliació de la superfície de la parada, ni tampoc l'autorització per a vendre articles no inclosos en la denominació dels llocs de venda del sol·licitant. El 31 de desembre de cada any finalitzarà la vigència d'aquestes ocupacions.”

⁶ Cal recordar que l'Ordenança Municipal de Mercats fixa:

“Article 21. L'Administració municipal exerceix les següents potestats amb independència de les formes de gestió i els mitjans humans i materials que disposi en cada moment:

- ⇒ **Intensificar el control dels sots-arrendaments de parades**, una pràctica que ha començat a aparèixer i que poden comportar pèrdua de la concessió⁷.

4.3. Garantir la convivència entre el producte tradicional i l'elaborat

Per garantir que el mercat de la Boqueria continuï mantenint la seva essència de mercat, però alhora pugui oferir nous serveis als nous perfils de visitants és necessari que puguin conviure amb equilibri els productes tradicionals i els productes elaborats, que sovint són adquirits per al seu consum immediat.

En aquesta línia es proposen les següents actuacions:

- ⇒ **Garantir per norma l'equilibri entre el producte tradicional i el producte elaborat.**

Es realitzarà una **modificació normativa** (que pot ser la modificació de l'article 88 de la vigent Ordenança Municipal de Mercats o bé en un possible nou Reglament intern de funcionament del mercat de la Boqueria) **per fixar el percentatge mínim de presència dels productes frescos de denominació pròpia a cada parada**. Així mateix, **es reforçarà el règim sancionador** derivat de l'incompliment i s'establirà un **control especial** per evitar que no hi hagi cap simulació de venda.

1. La direcció del mercat en totes les seves vessants, especialment per allò que fa referència a la gestió dels aspectes d'administració, funcionals i comercials, inclosos en el seu àmbit de competències i d'acord amb la normativa aplicable, en especial de les Ordenances Municipals i de la política aprovada pels òrgans municipals competents. 2. L'observança precisa perquè els mercats municipals prestin el servei públic que tenen encomanat en benefici dels interessos de la ciutadania.

Article 22. L'exercici de les potestats assenyalades a l'article anterior inclou, en tot cas, les següents funcions:

a) relacionar-se amb els titulars de les autoritzacions d'ús de les parades amb l'objecte de vetllar pel conjunt de deures i drets derivats de la relació d'aquells amb l'administració municipal. b) tenir cura de l'ordre, policia i neteja del mercat. c) col·laborar amb el servei competent als efectes de vetllar per l'observança de la normativa de salut pública aplicable en el sector. d) custodiar els edificis, instal·lacions i llocs de venda dels mercats, per mantenir-los en les degudes condicions. e) atendre les sol·licituds i reclamacions dels consumidors."

⁷ L'article 37 de l'Ordenança Municipal de Mercats fixa que "Sense perjudici d'allò que es disposa en altres preceptes d'aquestes Ordenances, les autoritzacions s'extingeixen per:

f) sotsarrendament de la parada, i s'entendrà que hi ha sotsarrendament sempre que estigui al capdavant de la parada una persona diferent del titular, que no tingui autorització, d'acord amb el que estableixen els articles 44, 45, i 46 d'aquesta Ordenança."

⇒ **Mesures de suport especial al producte tradicional**

- **Dissenyar una campanya conjunta entre l'IMMB, l'Associació de Comerciants i Districte de Ciutat Vella**, amb la participació de l'escola Massana, adreçada als veïns i veïnes, per tal de transmetre el caràcter de mercat d'excel·lència, així com donar a conèixer de manera pràctica tota l'oferta de productes i les característiques de cada parada (horaris, contacte, promocions, serveis afegits, etc), i incloure en la web d'establiments comercials de Ciutat Vella descripció de cada parada. Aquesta acció respon a les mesures de promoció del comerç de proximitat del Pla de Desenvolupament Econòmic de Ciutat Vella 2016-2021.
- **Posar en marxa un sistema de compra a distància electrònica** a través d'Internet i altres tecnologies de la informació per apropar el mercat a la ciutadania de Barcelona.

⇒ **Mesures per evitar la proliferació excessiva de la venda de productes elaborats**

- **Prohibir la venda de productes elaborats i amb preparació culinària que no s'efectui en recipients envasats**, embolcallats i precintats, en la mateixa parada o en el proveïdor d'origen. Prohibició del consum immediat en l'entorn de la parada.

Encara que l'Ajuntament té ara per ara competència per fer aquesta limitació d'acord amb la normativa actual⁸, a efectes de clarificar l'abast de la prohibició es modificarà l'Ordenança Municipal de Mercats o regular-lo en un possible nou Reglament intern de funcionament del mercat de la Boqueria.

- **Establir l'obligació de presentar una memòria de caràcter comercial** que detalli l'orientació comercial de l'establiment **quan es presenti davant de l'Administració municipal una petició d'obres per millorar la parada**. Cal una modificació normativa, que també passa per modificar l'Ordenança Municipal de Mercats o regular-lo en un possible nou Reglament intern de funcionament del mercat de la Boqueria.

⁸ L'article 88.2 de l'Ordenança de Mercats diu que "Les parades estan autoritzades a vendre en el règim de venda assistida. Només amb autorització prèvia de l'Administració municipal, degudament fonamentada, poden passar a vendre en règim d'autoservei, botiga de conveniència, restauració i degustació d'especialitats."

- **Extingir el mercat especial dels ocellaires**, atès que no respon a l'interès general i com a complement del Pla Especial d'ordenació de la Rambla. En aquest sentit, s'agilitzaran els procediments jurídics que l'Ajuntament està desenvolupant.

4.4. Planificar un Pla de millores i intervencions específic pel Mercat de la Boqueria

⇒ Substitució de l'actual paviment del mercat i tancament perimetral

Des de les obres de remodelació del mercat l'any 1999 restava pendent la substitució de l'actual paviment del mercat i el tancament perimetral. Ja s'ha iniciat l'estudi per desenvolupar el projecte.

⇒ Realització d'una neteja extraordinària del mercat.

Conjuntament amb l'Associació de Comerciants del mercat s'encarregarà una actuació que inclogui la neteja del sostre sotacoberta, els sostres de parades, i la façana de vidre de l'edifici d'oficines del mercat.

⇒ Estudi del possible agrupament dels diferents serveis de neteja per tal d'incrementar-ne la seva eficàcia i eficiència.

Actualment hi ha serveis contractats tant per l'IMMB com per la pròpia Associació de Comerciants que s'està avaluant com poder unificar-se.

⇒ Execució d'un nou sistema de recollida de fums.

Amb aquest nou sistema es ventilarà la zona comercial de la planta baixa del mercat, en la que es concentra la seva activitat comercial, incidint especialment en les parades que generen fums producte les diferents cuines de les parades.

És important destacar que actualment la zona comercial no disposa de cap sistema de ventilació, de tal manera que les diferents parades que disposen de cuina amb campana evacuen els fums a la part superior de les parades, dins del mercat. També provoquen molèsties en el veïnat, atès que el mercat no està tancat.

- ⇒ **Avaluació del funcionament i dels resultats del nou sistema de videovigilància en l'interior del mercat**, que permet controlar en tot moment les activitats i incidències i que es coordina amb el servei de vigilància.
- ⇒ **Avaluació i millora de la il·luminació del mercat**, en especial d'alguns espais que queden allunyats de les zones on estan les làmpades, amb criteris que sigui energèticament sostenible.
- ⇒ **Recerca i implementació de les solucions tècniques que permetin la cobertura de mòbils** a les plantes soterrànies del mercat, així com a **millora del wifi i altres sistemes de connexió amb les noves tecnologies**.

4.5. Dotar a la Boqueria d'un marc normatiu regulador propi

De les actuacions que es contenen en aquesta Mesura de govern, algunes poden ser aplicades de manera immediata, però d'altres necessiten canvis en la normativa aplicable a la Boqueria. En aquest sentit, es proposa:

- ⇒ Encarregar un estudi sobre com incrementar l'eficàcia i l'agilitat dels procediments sancionadors sobre els incomplidors.
- ⇒ Finalitzar la redacció del pla de autoprotecció del mercat.
- ⇒ Encarregar un estudi per analitzar com actuar davant els sots-arrendaments il·legals.
- ⇒ Aprovació d'un nou model estatuts de funcionament de l'Associació de Comerciants, en tant que forma part de la xarxa de mercats municipals.
- ⇒ Totes les mesures que requereixen canvis normatius es recolliran en una modificació de l'Ordenança municipal de Mercats i/o en redacció d'un Reglament de funcionament propi del mercat de la Boqueria, que es presentarà per aprovació inicial en un període màxim de 6 mesos.

5. CALENDARI D'EXECUCIÓ I PRESSUPOST

Donat que diverses d'aquestes actuacions previstes per a aquest període 2017-2019 necessiten de la realització de despeses econòmiques, es dotarà el mercat de la Boqueria amb les pertinents partides al Pla d'Inversió Municipal, per un import de 3,5 milions d'euros.

Les principals partides que necessiten recursos econòmics són les següents:

- Recuperació i trasllat de parades per esponjar el mercat: 1 milió d'euros
- Nou paviment del mercat: 1,5 milions d'euros
- Nou sistema de recollida de fums: 0,4 milions d'euros
- Altres actuacions i millores de serveis (il.luminació, wifi, vigilància, neteja, ...) 0,6 milions d'euros

Annex 1

Questionari

El futur del Mercat municipal de la Boqueria

Identificació principals problemes i objectius de millora

tardor 2016

INTRODUCCIÓ I DIAGNOSI DELS PRINCIPALS PROBLEMES

La Xarxa de Mercats Municipals és de vital importància per a Barcelona, tant a nivell econòmic, com a centres generadors de negoci i d'ocupació, però també tenen un compromís social, per la seva funció com a eixos vertebradors del territori. El mercat de la Boqueria, en particular, no pot perdre el seu signe d'identitat més important, que és el d'un equipament de gestió pública, dintre d'una xarxa global, amb una oferta variada i de qualitat, que s'ofereix en uns establiments atesos per grans professionals de la venda detallista d'alimentació, que ens ha donat un prestigi i reconeixement internacional com cap altre equipament d'aquestes característiques.

El seu punt fort és que el mercat té una oferta comercial àmplia en nombre d'establiments (actualment té 225 negocis), i profunda per la quantitat de barreja d'activitats que es donen, així com una especialització d'alguns comerços que no veiem en cap altre mercat: fruites exòtiques i tropicals, espècies, bolets, carns de tots tipus d'animals, formatgeries, oferta d'aviram *delicatessen* i per la restauració, diferents gammes de productes per a tots els públics, vins, ...

Sota aquesta premissa, els cinc problemes principals que actualment afecten a aquest Mercat són:

1. **Elevat nombre de visites.** Tot i ser una mercat més de la xarxa de mercats municipals de Barcelona, històricament ha tingut unes connotacions especials, per la seva grandària i per la seva ubicació en el bell mig de la Rambla, que genera un increment de visites no comparable amb cap altre mercat de la ciutat, i una sèrie de problemàtiques que són específiques.
2. **Mix comercial desequilibrat. Excés de parades.** La darrera intervenció sobre el mix es va dur a terme l'any 1999 en el marc del procés de remodelació. En aquest període l'evolució de la ciutat i del comerç ha suposat que al mercat de la Boqueria es detecti un possible excés d'oferta que cal ajustar.
3. **Perill de perdre l'oferta comercial tradicional.** Des del punt de vista estrictament comercial, en els darrers anys hi ha hagut una proliferació d'un excés d'oferta adreçada a un públic de pas, és a dir de productes presentats i oferts en format de consum immediat, que ha dut a una possible pèrdua de l'oferta de comerç tradicional.
4. **Intervencions i millores físiques pendents.** En les diferents actuacions que s'han dut a terme en aquest mercat en els darrers anys, mai s'han pogut abordar completament les millores necessàries com en altres mercats de similars característiques, com ara Santa Caterina, Sant Antoni, Sants, Ninot, ... atès que ha estat inviable el tancament del mercat i trasllat a un espai provisional per a poder intervenir a fons en el mercat, ni tan sols un tancament per fases. Tot i així, l'entrada en funcionament el setembre de 2013 de la nova planta logística i el nou aparcament de la plaça de la Gardunya, han millorat substancialment les condicions del mercat, sobretot pels comerciants.
5. **Manca d'un marc normatiu clar.** La situació actual requereix que l'Ajuntament reguli de manera molt clara les activitats, formats de venda i presentació de productes, que no doni peu a diferents interpretacions, i que a més garanteixi la presència de producte en format tradicional en tots els establiments.

OBJECTIUS DE MILLORA

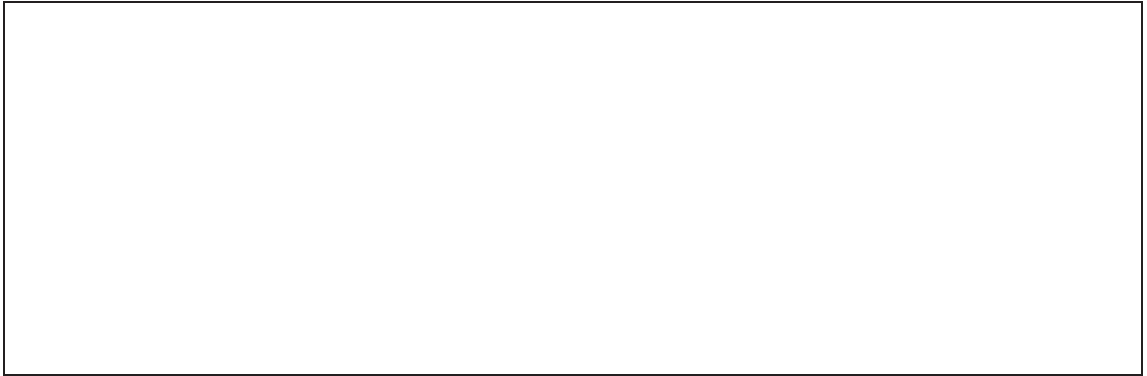
Els objectius que es presenten a continuació, pretenen pal·liar en la mesura del possible els cinc principals problemes del mercat de la Boqueria identificats, sobre la base d'un procés obert en el què totes les parts implicades aboquin les seves propostes.

Presentem el guió de treball dels objectius identificats, per a omplir de propostes:

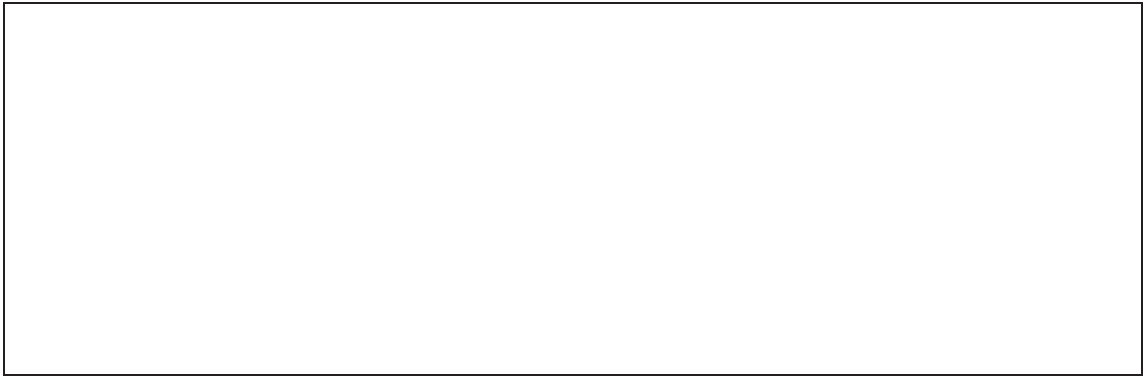
1. Millora dels circuits interiors de públic i de l'impacte de l'excés de visites

2. Equilibrar l'oferta comercial a les necessitats actuals del mercat

3. Garantir la convivència entre el producte tradicional i l'elaborat

4. Planificar un Pla de millores i intervencions específic pel Mercat de la Boqueria

5. Dotar a la Boqueria d'un marc normatiu regulador propi

